

NOVI ČAS

„NOVI ČAS,“

izhaja vsak petek ob 12. uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6 drugo dvorišče.

LIST STANE:

za celo leto . . . 4 K
„manj premožne 3 „
„Nemčijo . . . 5 „
„posamezne št. 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 46.

V Gorici, 12. novembra 1914.

Leto V.

Nemške želje.

(Piše državni poslanec Fon.)

Sedanja svetovna vojska, katero smo morali pričeti, zahteva od vsake države največje žrtve; vsaka država mora napeti vse sile, ki so jej na razpolago, ako hoče imeti upanje na zmago.

V naši Avstriji se boré hrabri možje vseli narodov, da izvojujejo domovini zmago in slavo, ker dobro vedo, da se bijejo za obstoj države. V tej velikanski borbi izginejo vse socialne in narodne razlike, vse preživlja samo vzvišena misel, samo ena želja: zmaga!

Kakor se junaško borijo vojaki drugih narodov, tako doprinašajo tudi Slovenci na bojnem polju naravnost čudeže vstrajnosti in pogumnosti.

Ljuta vojska se traja, zazeljena zmaga še ni pridobljena, a že se čujejo iz nemškega tabora glasovi, kako se ima Avstrija preroditi, ko nastopi zopet mir.

Človek bi moral soditi, da še davno ni čas prišel za taka razmišljanja in pa da bi se moralo vsaj sedaj opustiti vsako žaljenje drugega naroda.

Avstrijska vlada je izdala v tem pogledu v resnici pametno naredbo, v kateri opozarja, da zahtevajo sicer izredni časi izredne naredbe, toda da te odredbe niso izšle zato, da bo kdo ubijal svojega konkurenta, ali pa političnega ali narodnega nasprotnika. Treba je temveč povod zatirati takšne pojave.

Zdi se pa, kakor bi si nekateri nemški listi prisvajali posebne pravice. Ne govorim o dunajskih velikih časnikih — še dostojno pišejo — pač pa o štajerskih in koroških nemških listih. Kar je na primer pisala graška »Tagespost« v teh časih proti Slovencem, preseza vse meje in sili na odpor. Tako ne sme naprej. Čudim se samo, da cenzura dopušča tako pisarjenje, ki napravlja pri nas najslabši utis, po drugi strani pa spravlja državo v čudno luč v inozemstvu.

Mišljenje vojaških krogov.

Kako sodijo vojaški krogi o teh povodih, pričuje članek v »Danzer's Armee-Zeitung« 5. novembra, ki pravi:

Druga napačna smer v delu našega javnega mnenja se kaže v tem, da vojsko pogosto imenujejo »nemško vojsko«. Niti za Nemčijo ta označba ni pravilna, tudi tam ni boja nemštva proti slovanstvu. Kajti z Nemci se bore rano ob rami brambovci — računamo na malo — treh milijonov Poljakov. Toda naravno je, da Nemci z mnogo večjo pravico imenujejo to vojsko »nemško vojsko«. **V naših vrstah pa se boré Poljaki in Ogrji, Čehi in Hrvati, Italijani in Slovenci, Rusini in Srbi.**

Rojake teh narodnosti mora žaliti, če vedno slišijo o tej vojski govoriti kot o »nemški vojski«, kakor da bi se hotelo njihovo udeležbo omalovaževati.

Veliko ostreje bi moral člankar pisati, ako bi čital gorimenjene nemške liste.

Toda, da se povrnem k prvotnemu predmetu. Dve stvari zahtevajo nemški politiki po sklenitvi miru: carinsko skupnost Avstrije z Nemčijo in pa zakonitim potom zajamčeno nadvlado Nemcev v Avstriji.

Prvo zahtevo je staknil in je z vne- mo zagovarjal predsednik parlamenta dr. Sylvester.

Carinska skupnost z Nemčijo.

Njemu odgovarja mariborska »Straža« dne 2. t. m. tako-le:

»Ko je prišel čas, da se obnovi pogodba z Ogrsko, vstal je voditelj avstrijskih agrarcev Alfred Simič vitez Hohenblum ter z besedo in tiskom agitiral za gospodarsko ločitev Avstrije od Ogrske. Večine ni našel, pogodba se je obnovila. Sedaj stojimo pred pripravami za obnovo pogodbe z Ogrsko in trgovinskih pogodb. In vstal je predsednik avstrijske poslanske zbornice dr. Sylvester ter izdal novo geslo: Carinska skupnost z Nemčijo!

Vitez Hohenblum je imel gospodarske razloge za svoj nastop, dr. Sylvestra vodijo politični nagibi. To stoji! Gotovo govori tok sedanjega časa za to, da se ustvarjajo velike gospodarsko-politične enote. Toda pri tem se vendar morajo upoštevati tudi državno-politični momenti. Marsikateri avstrijski agrarec ni bil za gospodarsko ločitev Avstrije od Ogrske, ker je smatral tako ločitev za prvi korak do politične in armadne ločitve, za razce-

pitev avstro - ogrske države do personalne unije (skupna le vladarska hiša) in uničenje Avstro-Ogrske kot velesile.

Sedaj govori in piše dr. Sylvester za carinsko unijo z Nemčijo. Češko časopisje je predlog Sylvestrov unisono odklonilo. Tudi nam Slovencem je treba v tem oziru jasnega pogleda, da se bo pri končnem presojanju Sylvestrovih načrtov lahko računilo tudi z našim mnenjem, z mnenjem naroda, ki vsled svojega sosedstva na morje in Balkan pride gotovo tudi v tako važnem vprašanju v poštev.

Recimo, carinska unija z Nemčijo je postala že dejstvo. Avstrija in Nemčija sta eno gospodarsko ozemlje. Sklepati je treba z državami, trgovinske pogodbe. Kdo jih bo sklepal? Nemčija in Avstrija sta ustavni državi, v katerih se ljudstvo skupno z vladarjem udeležuje postavodajalstva. Vsled tega bi bilo treba za sklepanje trgovinskih pogodb skupnega postavodajalnega torišča, imenujmo ga avstrijsko-nemški državni zbor.

In sedaj zamislimo razvoj, ki bi nastal vsled carinske skupnosti z Nemčijo v ustavnem življenju, še za en korak dalje. Kdo naj potrdi od avstrijsko - nemškega državnega zbora sklenjeno trgovinsko postavo? Ali avstrijski cesar? Ali nemški cesar? Da ustava ne more obema vladarjema za vse slučaje ustvariti enake pravice, je jasno. Vsak avstrijski domoljub, ki ni veleizdajalec, mora reči, da mora imeti avstrijski cesar najvišjo pravico potrjevanja. Potem pa mu je podrejen nemški cesar. Ali bo Nemčija to hotela? Ne! Torej bi bilo samo nasprotno izpeljivo! —

Misel, da se ustvari skupna carinska zveza z Nemčijo, je torej za veličanstvo Habsburžanov in za neomejeno samostojnost avstro-ogrské države nevarna, žaljiva, naravnost veleizdajalska. In kakor smo mi Slovenci bili proti gospodarski ločitvi Avstrije in Ogrske, predvsem da ohranimo našo državo kot velesilo in si obdržimo mogočno armado, ravno tako bomo ne samo z besedo, ampak tudi z zadnjo kapljo krvi, ako bi bilo treba, branili nedotaknjene najvišje vladarske pravice Habsburžanov, branili tudi popolno in nedotaknjeno neodvisnost naše Avstrije, za katero se naši mladeniči in možje borijo sedaj kakor vselej na bojiščih z ju-

naško požrtvovalnostjo. Kot pametni in razsodni ljudje cenimo in spoštujemo sedaj Nemčijo kot zaveznika v velikanski svetovni borbi, ni nas prevzel narodni šovinizem, da bi izgubili jasen pogled in trezno sodbo, toda nad vse nam je neodvisna Avstrija, nad vse so nam neomejene vladarske pravice Habsburžanov.«

Tako »Straža« in to podpišemo tudi mi. —

Pravica je temelj državam.

Ampak nič boljše se ne bo godilo Nemcem, ako bi si hoteli izvojevati postavo, ki bi jim zagotovila nadvlado nad nami. In tukaj odgovorjam poslancu Fridmannu, ki se je zatekel v »Tagespost« dasi na Dunaju s svojimi milijoni vzdržuje velik list.

Kako pa hočejo Nemci to doseči?

V ustavni državi se zakon napravi, ako ga državni zbor sklene in ga cesar odobri.

Ali more kdo misliti, da bodo slovanški, italijanski in rumunski poslanci dopustili, da se o takem zakonu v parlamentu sploh razpravlja? To bi bila pač zadnja ura našega državnega zbora.

Mogoča je pa še druga pot in zdi se, da Nemci na njo upajo: Cesar zamore konstitucijo odpraviti, to je ustavno življenje popolnoma pretrgati in samovlastno vladati brez državnega zbora.

V tem slučaju bi seveda mogel cesar izdati postavo po lastni volji.

Toda naš cesar ne vlada kakor ruski car, ki je že parkrat po podeljeni ustavi rusko dumo (drž. zbor.) zalovil in ustavo odpravil. Na to možnost ni niti misliti.

Naravnost nepošteno pa je, ako kdo upa, da bo sam cesar izdal postavo, po kateri bi se Nemcem podelile posebne pravice, in sicer naš cesar, ki bere vsaki dan napis v svoji hiši: »**Pravica je temelj državam.**«

In zakaj bi pa to moral storiti?

Ali je morda le večina naše vojske nemške narodnosti, ali so morda nemški vojaki bolj hrabri od drugih? Ali ne izpolnjujejo vsi narodi svoje dolžnosti?

Tudi s tega stališča toraj ni najmanjšega razloga, da bi se Nemcem še več pravic podelilo.

Seveda, z nami se bori tudi nemška država in vpliv iz Nemčije bi moral pomagati avstrijskim Nemcem!

Prav dobro pravi k temu »Danzer's Armee - Zeitung«: To je vojska, ... ki se v njej naša armada bori za čast in obstoj Nemčije, kakor se bori armada Nemčije za čast in obstoj Avstrije.«

Sedaj je prvotna vojska proti Srbiji že postranska stvar, sedaj gre za obstoj toliko Avstrije kolikor Nemčije; ako zmagamo, smo s skupnimi silami zmagali, ako ne, smo skupno propadli.

Nikdo nima pravice drugemu kaj očitati, k večem bi lahko mi Avstrijci trdili — in to poudarjajo vedno dunajski nemški listi, — da moramo mi v tej vojski več žrtvovati, ker moramo zadrževati prodiranje ruskih čet, ki so nasproti nam v veliki premoči.

Po vsem tem ne najdem nikjer razloga, da bi se po končani vojski morale

notranje politične razmere spremeniti nam v škodo in Nemcem v korist.

Ali način nemškega razmotrivanja boli in jaz se bojim, da vstvari neprijetno razpoloženje, ako se takšnega pisarjenja prav kmalu ne ustavi.

Svetovna vojska.

Novo vojske od zadnjic nimamo še napovedane. Pravijo, da Perzija hoče napovedati vojsko Angliji in Rusiji. Važno to ni, ker Perzija nima vojaštva. V vojski pa brez vojakov res nič ni. — Sicer pa Nemci na Francoskem napredujejo, čeprav počasi, naši so zapustili srednjo Galicijo, na morju je sedaj več novosti, posebno lepe uspehe pa imamo v Srbiji, kjer naši nevzdržema prodirajo v Srbijo.

Med Avstrijci in Rusi.

Naše čete so stale ob Sani in Visli, ko so se Nemci umaknili od Varšave in šli do reke Varte nazaj. Radi tega so tudi naše čete morale nazaj, da nam Rusi, ki bi pritiskali za Nemci, ne pridejo za hrbet. Kakor se glase najnovejša poročila od večera, se to umikanje vrši po načrtu in brez nadlegovanja od strani Rusov. V ozemlje, ki so je zapustili naši, so sedaj došli Rusi, in sicer preko dolenjega toka Visloke, čez Rzezov proti Lisku. **Przemisl je zopet obkoljen.** V dolini Strij je naš oklopni vlak nenadoma napadel s topovi neki sovražni oddelek. V tem se naenkrat pojavi še konjenica ter sovražnika razbije.

Kakor je torej razvidno, je Przemisl zopet oblegan. Med tem odmorom naši gotovo niso mirovali, marveč krepko izpopolnjevali utrdbe. Ruska armada bo zopet par tednov vezana na naše trdnjave Przemisl. Če bodo tako oblegali, kakor so prvič, bodo izgubili zopet ogromne množine ljudi. Listi poročajo, da so Rusi pri prvem obleganju izgubili nad 70.000 mož. — To so grozne izgube.

Sedaj, ko vojska na severu več ali manj zopet počiva, se je ruski car zopet odločil, da pride k armadi. Pravijo, da hoče dati Poljakom avtonomije in se dati kronati za poljskega kralja.

Med Rusi in Nemci.

Tudi tu ne poročajo o posebnih bojih. Kakor smo že gori omenili, so se Nemci umaknili za reko Varto ter se ondi utrdili. Rusi so jih napadli. **Ruske 3 kavalerijske divizije so Nemci krvavo vrgli nazaj.** Angleški listi pišejo, da Nemci hočejo tu čakati Rusov z malo armado. Večjo armado pa, da Nemci zopet pošiljajo na Francosko, kjer hočejo sedaj izsiliti zmago. Kakor rečeno, to so angleška poročila. — Nekateri nam sovražni listi so prinesli poročila, da so Rusi vjeli nemškega generala Hindenburga in cel njegov štab. Sami Rusi so potem označili to poročilo kot lažnjivo.

Rusi so poskušali še en napad v Vzhodno Prusko. Nemško uradno poročilo o tem napadu se glasi čisto kratko: Na vzhodu smo odbili severno od Wysztyškega jezera napad močnih ruskih sil. So-

vražnik je imel težke izgube. Rusi so nam pustili 4000 vjetnikov in 10 strojnih pušk.

Na zapadnem bojišču.

Tu se vrši sedaj vedno hujši boj. Angleške, francoske in belgijske čete se zdi, da so precej utrjene. Nemci si prizadevajo, da pridejo iz Belgije ob morju v francosko luko Calais, odkjer potem lahko napadajo Angleže. Obenem pritiskajo Nemci od juga, da bi Angleške čete stisnili k morju. Boji so strašni in grozno krvavi. **Uradno poročilo z dne 11. t. m. iz nemškega gen. štaba se glasi: O reki Iser smo včeraj dobro napredovali. Duixmünden smo v naskoku vzeli.** Vjeli smo več ko 500 vjetnikov in 9 strojnih pušk. — Dalje proti jugu so naše čete vdrle čez Kanal. — Zapadno od Lange March so vdrli naši polki v prve vrste sovražnih postojank in jih zavzeli. Okrog 2000 mož francoske pehote smo vjeli ter zaplenili 6 strojnih pušk. — Južno od Iperna smo pregnali sovražnika iz kraja Saint Elei, ki smo se zanj borili več dni. Tu smo imeli 1000 vjetnikov in 6 strojnih pušk. — Vkljub številnim, hudim napadom Angležev pri Armentiere, so višine severno od tega mesta ostale naše. — Jugo zapadno od Lille naše čete napredujejo. — Na zap. robu Argonov so Francozi poskusili vzeti višino pri Vienes de Chateau. Imeli so velike izgube. — Tudi v Argonskem gozdu in pri Verdunu so bili odbiti vsi francoski napadi.

To je nemško uradno poročilo in dovolj označuje položaj na tem bojišču.

Na morju.

Dne 4. t. m. je nemška križarka »Jork« po nesreči zadela na mino in se potopila. — Isti dan pa so se v hudi megli prikazale nemške bojne ladje prav ob angleški obali. Angleži izprva niti slutili niso, da je sovražnik. Angleške bojne ladje so mislile, da ima kak oddelek njih brodovja vaje. Naenkrat je začelo grmeti. Vnel se je boj. Kroglice so padale na angleška tla. Nekaj angleških ladij je bilo poškodovanih. — Nemci so se hitro umaknili; Angleži za njimi. Toda čudno! Angleži imajo tam morje posejano z minami. Nemci so čisto dobro vedeli, kje so angleške mine in ni nobena nemška ladja zadela na nje, pač pa je na angleški mini sifrčal v zrak angleški podmorski čoln. — In še en drug uspeh so v teku tedna dosegli Nemci. Po Velikem morju je lovilo angleške parnike več nem. križark. Angleži so poslali eno eskadro svojega brodovja za njimi. Predno pa so se vse angleške ladje združile, so jih Nemci naenkrat napadli in 2 veliki angleški ladji potopili. Sedaj tudi japonsko brodovje križari za nemškimi križarkami. — Včeraj pa smo dobili, da je tudi znana nemška križarka »Emden« potopljena. Nemško uradno poročilo se glasi, da je »Emden« 9. t. m. pri Kokos-otokih v Indijskem morju izkrcala svoje moštvo, da razdere angleško brzojavno napravo. V tem jo napade avstralska križarka »Sidney«, ki je bil močnejša ko »Emden«. Ta je začela goreti. Nemci so gorečo ladjo z vso silo vrgli na skale in se nato rešili na

suho. — Nemško malo križarko »Königsberg« je angleška ladja »Chatam« zaprla v neko luko v Afriki. Pred izhodom je namreč potopila en parnik in sedaj nemška ladja ne more ven. Nemci so šli na suho ter se ondi utrdili. Sedaj jim Angleži ne morejo blizu.

Japonci zavzeli nemško trdnjavo Cintau.

Dne 7. novembra so Japonci z naskokom vzeli nemško trdnjavo Cintau na kitajskem ozemlju. Branilcev je bilo 6000, oblegovalcev 60.000 mož. Med branilci je bila tudi naša bojna ladja »Cesarica Elizabeta«, ki so jo pred padcem trdnjave naše mornarji sami razstrelili.

Med Rusi Angleži in Turki.

Turki so v Črnem morju potopili rusko križarko »Sinop«. — Rusi nameravajo proti Turkom imenovati za poveljnika bivšega bolgarskega generala Radka Dimitrijeva. — Turške čete so vkorakale v Perzijo, kjer so jih lepo sprejeli. Perzija, ki je bila doslej pod rusko in angleško nadvlado, ter imela ruske vojake, bo baje Rusiji in Angliji napovedala vojsko. — Na Kavkazu se je vršilo že več bojev med Rusi in Turki. Turška poročila poročajo o turških zmagah. Ta del turške armade šteje 90.000 mož.

Drugi del armade koraka proti Egiptu. S to hočejo ob Sueškem prekopu Turki pobiti Angleže ter osvoboditi Egipt. Angleži so odstavili dosedanjega egiptovskega podkralja in postavili drugega, ki jim je bolj pekoren.

Naši prodirajo v Srbijo.

Naše čete junaško prodirajo proti srednji Srbiji. Ena kolona od Šabca proti jugu, druga pa od Krupanja proti vzhodu. Tako so Srbi od 2 strani prijati.

10 do 11 srbskih pehotnik divizij se je zbralo v močnih utrdbah med Šabcem in Krupanjem. Naša ofenziva skozi Mačvo je, kakor znano, prisilila armado generala Stepanovića, obstoječo iz petih divizij, da se je umaknila na višine jugovzhodno od Šabca in na Cer-planino, vzhodno od Lešnice. Srbi so se tu močno utrdili. Naše čete so napadle in osvojile v petek jugovzhodno od Šabca višino pri Mišarju, ki je bila opiralnišče srbskega desnega krila. Ta uspeh je bil velikega pomena, ker so nato naše čete lahko od strani napadle Srbe, ki so bili na Cer-planini.

Istočasno, ko so naši napadli Srbe na Cer-planini, so pričele z napadom tudi naše čete, ki so bile nad mesec dni na Boranji-planini. Napad na srbske utrdbe med Krupanjem in Kostajnikom je že pretekli petek dosegel dobro napredovanje. V soboto so naše čete osvojile srbske postojanke na višinah pri Kostajniku. Močni napadi, ki so jih izvršile naše čete tudi iz smeri Ljubovija, so končno ogrozili srbsko umikovalno črto in napolnili srbsko vrhovno poveljstvo, da je odredilo umikanje proti Valjevu.

Uradna poročila se glase:

Dunaj, 9. novembra. (Uradno.) Naše operacije na južnem bojišču se popolnoma ugodno razvijajo. Dočim je naše pro-

diranje preko črte Šabac - Lešnica zadelo na močno utrjenih podgorjih na najvztrajnejši odpor, so tridnevni odpor, so tridnevni boji na črti Ložnica-Krupanj-Ljubovija končani že z vseskozi krepkim uspehom. Tu nahajajoči se nasprotnik je tvoril tretjo srbsko armado, general Pavel Sturm, in del prve srbske armade, general Peter Bojović, s skupno šestimi divizijami s 120.000 možmi. Obe ti armadi se po izgubi svojih hrabro branjenih stališč umikata proti Valjevu. Naši zmagoviti zbori so dosegli včeraj zvečer višine, ki dominirajo vzhodno nad Ložnico ter glavni greben višine Sokolska Planina, južnovzhodno od Krupanja. Imamo številno ujetnikov ter smo zaplenili mnogo vojnega materiala. Podrobnosti o tem še ni.

Dunaj, 10. novembra. Z južnega bojišča uradno javljajo: Srditi boji na podgorju črte Šabac-Lešnice so se nadaljevali tudi včeraj v noč ter smo pri tem z naskokom vzeli posamezna močno utrjena sovražnikova stališča.

Južno od Cer-planine so naše zmagovite čete iz prostora, ki so ga dan prej zavzele v prostoru vzhodno od Ložnice-Krupanj-Ljubovija, prodrle naprej. Tudi tu so bili trdovratni boji s zadnjimi sovražnikovimi četami, katere smo vse v kratkem času premagali.

Med številnimi ujetniki je tudi polkovnik Radaković, med zaplenjenimi topovi en moderni težki top.

Osijek, 10. novembra. Včeraj je korakalo skozi mesto okoli 200 srbskih ujetnikov, med njimi štirje častniki z majorjem. Ujetniki so pripovedovali, da se poročilo o samoumoru generala Stepanovića potrjuje in da so dosedaj popolnoma uničene timoška, moravska in šumadska divizija. Ujetniki so povečini macedonski Bolgari.

Dunaj 11. (Kor.) Z južnega bojišča se uradno poroča:

11. novembra. V jutranjih urah dne 10. t. m. smo po štiridnevnih, zelo izgubonosnih bojih, zavzeli višine pri Mišarju južno od Šabca in s tem stisnili sovražno desno krilo. Veliko število vjetnikov.

Sovražnik je moral zapustiti močno utrjeno linijo Mišar - Cer planina in se umakniti. Močni sovražni zadnji oddelki so se v obrambnih pozicijah, ki so jih imeli pripravljene za seboj, zopet postavili v bran.

Prodiranje vzhodno od linije Ložnica-Krupanj se vrši gladko. Kljub silnemu odporu sovražnih zadnjih straž, so višine vzhodno od Zavlake že v naših rokah.

Kolikor je dosedaj znano, je bilo v bojih od 6. do 10. t. m. vjetih okoli 4300 vojakov in uplenjenih 16 strojnih pušk, 28 topov, med njimi en težki, ena zastava, več municijskih vozov in zelo veliko municije.

Sofija 11. (Kor.) »Agence tel. bulg.« poroča: Semkaj je prispela nova skupina Macedoncev, ki so jih Srbi uvrstili v svojo armado in so bili od Avstrijcev vjeti pri Šabcu. Ti vojaki so po večini iz okrajev Gjevgelija in Dojran. Ker so se po

večini izrazili, da hočejo na Bolgarsko, so jih Avstrijci izpustili in jim dali tudi potrebna sredstva za potovanje.

Prebiranje črnovojnikov.

Razglas

c. kr. nameštništva za Primorje z dne 10. novembra 1914., št. P. M. 250, s katerim se sporazumno s c. in kr. vojaškim poveljstvom v Gradcu narejuje plan ob izvršitvi pregleda črnovojnih zavezancev rojenih v letih od 1878 do vključno 1890:

Za črnovojne zavezance:

V Trstu in okolici: v Trstu od dne 16. novembra do 15. decembra 1914.

Iz sodnih okrajev Poreč in Buje: v Poreču od 17. do 20. decembra 1914.

Iz sodnih okrajev Koper in Piran: v Kopru od 22. do 23. in od 27. do 31. dec. 1914.

Iz sodnega okraja Volosko: v Voloskem od 16. do 23. novembra 1914.

Iz sodnega okraja Krk: v Krku dne 25. novembra.

Iz sodnega okraja Lošinj: v Malem Lošinjju dne 27. in 28. novembra 1914.

Iz sodnega okraja Cres: v Cresu dne 30. novembra 1914.

Iz sodnega okraja Pula: v Puli od 2. do 12. decembra 1914.

Iz mestne občine Rovinj: v Rovinju dne 14. in 15. decembra 1914.

Iz mestnega okraja Labinj: v Labinju od 17. do 19. decembra 1914.

Iz sodnih okrajev Tržič in Červinjan: v Tržiču od 21. do 23. in od 27. do 31. decembra 1914.

Iz sodnega okraja Motovun: v Motovunu od 16. do 20. novembra 1914.

Iz mestne občine Gorica in sodnih okrajev Gorica - okolica, Kanal in Ajdovščina: v Gorici od 22. novembra do 6. decembra 1914.

Iz sodnih okrajev Tolmin, Bovec Kobarid in Cerkno: v Tolminu od 8. do 18. decembra 1914.

Iz sodnih okrajev Kormin in Gradiška: v Gradiški od 20. do 23. in od 27. do 28. decembra 1914.

Iz sodnih okrajev Komen in Sežana: v Sežani od 16. do 21. novembra 1914.

Iz sodnega okraja Podgrad: v Podgradu od 10. do 15. decembra 1914.

Iz sodnega okraja Buzet: v Buzetu od 17. do 20. decembra 1914.

Iz sodnega okraja Pazin: v Pazinu dne 22. in 23. in od 27. do 30. decembra 1914.

C. kr. namestnik:

Hohenlohe I. r.

10.000 goriških Slovencev na Sveti gori.

Velikanska množica goriških Slovencev je v nedeljo romala na Sveto Goro. Mariji pomočnici prosit jo pomoči in te lažbe v teh težkih časih. Procesije, ki je priredil solkanski g. župnik Jakob R

je c za svojo župnijo, se je udeležilo ogromno ljudstva. Posebne procesije so šle iz Solkana, Kronberga, Grgarja in Ravnice. Tem se je pridružilo na tisoče vernikov iz Goriške okolice, Vipavskega, Brd, s Krasa in celo iz tržaške okolice. To je bila procesija goriškega slovenskega katoliškega ljudstva.

Velikansko svetišče na Sveti Gori je bilo tlačeno polno. Celo zunaj so morali stati ljudje. Celo čč. oo. frančiškani — čuvaji svetogorskega svetišča — ne pomnijo tako ogromne množice ljudstva na Sveti Gori. Sodí se, da je bilo ta dan na Sveti Gori 9000—10.000 ljudi.

Pridigoval je prem. g. prošt mons. dr. F a i d u t t i. Po pridigi je imel slovesno pontifikalno mašo naš prevzvišeni knez in nadškof dr. S e d e j. Gniljiv prizor je bil ko je naš vladika stopil v cerkvi med svoje ljudstvo. Vse se je trlo pred altarjem. Vsakdo je hotel biti v bližini svojega pastirja.

Slovesno razpoloženje je vladalo v Marijinem svetišču.

Koliko vzdihov, koliko solza se je dvigalo proti Mariji Pomočnici! In čutili smo, vsi smo čutili, da nam M a r i j a p o m a g a, da Marija odvrne to grozno šibo od nas, da nam izprosi ljubi mir in zmago domovine. Ko je na koncu sv. maše zadonela še cesarska pesem, je priklopelo navdušenje do vrhunca. Vojakom, ranjenem, ki so stali že v tolikih bitkah so kapljale solze iz oči in rosile tlak cerkve.

In nazaj grede! Sredi pojočega ljudstva in prepevajočih nedolžnih otrok je stopal Prevzvišeni in z njimi prepeval Marijine pesmi. Prizor, ki ne izgine mladim in nedolžnim srcem nikdar iz spomina. In še bolj smo vzljubili svojega Pastirja, — ki v teh težkih časih deli veselje in žalost, skrb in bridkosti s svojimi udanimi verniki.

Marija pa, ki svojih ne zapusti, bo gotovo uslišala molitve svojih otrok, ki se združeni pod vodstvom svojih škofov in duhovnikov zbirajo okrog njenega altarja.

Novice.

Naš cesar in vojska. Ob začetku vojske se je cesar stalno nastanil v schönbrunnskem gradu, ki je strogo zaprt zunanjemu svetu in katerega le redkokdaj zapusti, kvečjemu kadar gre obiskat ranjence. Vladar se izvrstno počuti, je svež in dobro razpoložen, ima jako dober tek in nobene sledi o katarju, ki se drugače v tem času pri njem redno pojavlja. Med 1. in 2. uro popoldne se cesar vsak dan izprehaja v zaprtem vrtu, ki je prirejen v grajskih prostorih. Vsak, kdor ima priložnost, da ga med tem sprehodom opazuje, občuduje njegovo gibko in svežo hojo, ki je nekaj izrednega v toliki starosti. Po sprehodu se poda cesar zopet v svojo delavnico, kjer reši popoldan došle akte, ki jih ob 5. popoldne prinaša kurir na konju. Sicer se pa vladar drži svojega običajnega dnevnega reda. Ob 8. zjutraj pridejo k njemu člani cesarske hiše, ki so se priglasili k avdijenci, potem sledi običajno poročanje in sprejem tega ali onega

ministra ali resortnega načelnika. Sedaj se pri cesarju pogosto oglašajo vojni ministri v spremstvu generalštabnega častnika, ki ima s seboj cel tovor načrtov in zemljevidov, na podlagi katerih obvesti cesarja o položaju na različnih bojiščih. Večinoma so to majhni podrobni načrti, skice, na katerih so zaznamovane najmanjše podrobnosti, ki bi se laiku zdele brezpomembne; nad podlagi teh skic ima vladar tako popoln pregled nad vsakokratnim vojnim položajem, kakor bi bil sam osebno navzoč na bojiščih. Cesar z velikim zanimanjem sledi izvajanju poročevalca in vpleta vmes svoje opazke. To poročanje traja časih po celi dve uri.

Za dekana v Černičah je imenovan vlč. gospod Alojzij N o v a k, župnik v Breginju. Iskreno častitamo! Bog daj novemu gosp. dekanu obilo blagoslova pri njegovem delu za celo dekanijo.

Kn. nadškofijski Ordinariat prosi one čč. duhovnike, ki se do zdaj še niso odzvali vabilu v smislu okrožnice z dne 5. oktobra t. l., št. 3884/1914, da to čim prej storijo.

Sestanek »Sodal. Ss. Cordis Jeus« v Trstu bo dne 19. novembra ob 10. in pol ure v Marijinem Domu.

Misijonar dr. Anton Zdešar z Mirenskega grada, ki se sedaj nahaja v francoskem vjetištvu, poroča z dne 24. oktobra, da je bil 17. oktobra z mnogimi vojnimi vjetniki prepeljan iz dosedanje ječe na otoku d'If v ječo na otoku Korzika. Med vožnjo je razsajal tak vihar, da se je ladja skoraj potopila in da so vsi ujetniki zboleli. Zdaj ječi v ječi Casabianda blizu mesta Aleria na vzhodnem delu Korzike; maševati mu doslej še ni bilo dovoljeno, vsako duševno delo mu je zabranjeno (mora torej bržkone težko delati), moči mu pešajo, da se »komaj še drži na površju« in se priporoča vsem rojakom in znanecem v molitev. Z njim zdihuje v ječi tudi g. dr. Bayer, profesor verouka a realki v Gradcu.

Kolonske pogodbe. Včeraj 11. t. m. je bil zgodovinski dan za naše kolone. Ta dan je vstopil v veljavo novi kolonski zakon z novimi določbami za pogodbe.

Padel je na severnem bojišču urednik »Gor. lista« g. Danilo H o č e v a r. N. p. v m.! G. očetu naše sožalje!

Na južnem bojišču je padel rez. poročnik g. Jochman, lastnik mlina v Ajdovščini.

Umrl je v Podgori sin g. župana notarski kandidat, Evgen K l a n č i č. N. p. v m.!

General Scotti odlikovan. Bivši brigadir v Gorici, sedaj poveljnik 5. peh. divizije podmaršal Karl S c o t t i je radi hrabrega in uspešnega postopanja pred sovražnikom bil odlikovan z redom železne krone 2. razreda.

Odlikovanja. Fml. Kusmanek, ki je tako junaško branil Przemisl pred Rusi, je imenovan za generala infanterije. Vojaskega zaslužni križec z vojno dekoracijo so dobili stotnik domobranskega polka št. 1 Alojzij Serbec. Signum laudis z vojno

dekoracijo poročnik dr. Marij Rebek, sin dvornega svetnika g. Rebeka v Gorici. Major Josip Koch, poročnik Alfonz Stergar. Red železne krone III. vrste z vojno dekoracijo je dobil major Jožef Ambrož.

Odlikovanja slovenskih junakov. — Srebrno svetinjo za hrabrost prvega razreda so dobili: Desetnik Henrik Končnik, četovodja Janez Kensehnig in Maks Mihelič, vsi trije od 7. pp.; praporščak v rezervi Janez Fiala in kadet v rezervi Jožef Milovič, štabni narednik Karel Pinič, četovodji Janez Fruhmann in Franc Haring, vsi od 47. pp.; kadet v rezervi Andrej Lah 97. pp.; četovodja Franc Lakota 7. lov. bat. — Srebrno svetinjo za hrabrost drugega razreda so dobili: Četovodji Matija Petek in Anton Verčko, titularni poddesetnik Jožef Fuhrmann in stotniški trobentač Janez Trglav, vsi od 47. pp.; infanterista Jakob Fras in Viljem Puch, oba od 87. pp.; četovodja Anton Benčina, lovci: Alojzij Rekar, Karel Brezinger, Karel Kaštrun, Jožef Stibel in častniški sluga Alojzij Picem, vsi od 7. lov. bat.; desetniki Franc Wolf, Anton Hafner, Jožef Mezotič, Franc Pšeničnik in Jurij Vaupotič, dragonec Matija Krhne, vsi od 5. drag. polka.

Odlikovan slovenski redovnik-vojak. Na gališkem bojišču se je zelo odlikoval usmiljeni brat Jakob B e l e c, domobranec. Kot redovnik nosi ime brat Berhtold in deluje v Gradcu. Bil je odlikovan.

Sejajte pšenico! Dež. odbor je izdal naslednjo okrožnico vsem občinskim upravam in župnim ter vikarijskim uradom: Današnje razmere glede preživljanja, pičlost živil in vsak dan večja draginja nas silijo, da skrbimo za neznanu bodočnost, zlasti ker nam prihodnje leto mogoče ne prinese v tem pogledu boljših odnošajev.

Na vsak način moramo računati na to, da bo prihodnje leto eno izmed najslabših, kar mora vzpodbuditi, prepričati vsakega najbolj nezavednega kmetovalca, da se bolj kot kedaj prej posveti marljivemu in smotrnemu kmetijskemu delu.

Iz tega razloga vabi deželni odbor vse kmetovalce, ki se zavedajo velike odgovornosti napram sebi, svojim družinam in celokupnosti in ki znajo računati z zadoščenjem, ki ga bodo imeli po vojni, da so znali našo drago deželo obvarovati pred draginjo, naj obdelajo vsako ped zemlje za s e j a n j e p š e n i c e. Pšenica nam daje vsakdanji kruh. Ako poskrbimo, da se bo pšenica pridelala na kar največji površini, nam bo to za bodočnost dobro jamstvo. Ta vrsta žita naj se torej marljivo in razumno prideluje. Občinskim upravam in župnijskim ter vikarijskim uradom pa toplo priporočamo, da v tem smislu vplivajo na ljudstvo.

Kaznovane obrekovanje. Nabrežina: Bilo je pri Vikarenčih, ko se je kuhala brežanka. — V veseli družbi je bil tudi znani socialist Marizza, ki je obtožil g. župana nabrežinskega, češ, da je hodil v Italijo in od tam obveščal Srbe o naših pozicijah v Bosni. — Ker ni mogel Mariz-

za svojih trditev dokazati pri sodni obravnavi, mu je prisojen 4tedenski zapor. Bomo videli, če bo sedaj miroval!

Koncert v Central - Bio v korist Rdečega križa. Lastnik »Central - Bio« g. Medved priredi 19. nov. na god pok. cesarice Elizabete veliko kinematografsko predstavo iz sedanje vojske. Med predstavo je koncert, pri katerem sodeluje tudi naš rojak tenorist g. Josip Rijavec. Vstopnice se dobijo v trgovini g. Medveda.

Primorski rojak umrl kot ranjenec v Celovcu. V celovškem »Miru« beremo: K »veliki armadi« sta bila poklicana zopet dva hrabra vojaka, ki so ju prepejli z bojišč v Celovec. Dne 3. t. m. je umrl v bolnišnici Rdečega križa 32 let stari rezervist pp. št. 88 Franc Bartipan iz Milostina. Istega dne je umrl v dež. bolnišnici 24 let stari četovodja pešpolka št. 97 Ivan Bolčič iz Trsta. Oba sta bila pokopana na mestnem pokopališču v Trnjivasi. Svetila jima večna luč!

Kolera v Celovcu. Koroška deželna vlada poroča, da je bila dne 4. nov. na treh dne 30. okt. v Celovcu dospelih vojakih ugotovljena azijskega kolera.

Ranjeni in bolni vojaki v Gorici. Od 1. novembra dalje so prispeli v goriško rezervno bolnico naslednji ranjeni in bolni vojaki: Av. Gangl, črnovojnik; Nik. Grozdan, pešp. 29; Al. Trevisan, dombr. p. 27; Peter Bizaj, pešp. 97; Fr. Bončina, 3. lov. bat.; Edv. Brešan, črnovojnik; Fr. Merznik, črnovojnik; Fr. Rožič, domobr. p. 27; Dominik Baldoss, črnovoj.; Iv. Pinat, 87. pešp.; Jos. Stelcl, črnovoj.; Ant. Toson, črnovoj.; Karl Gruden, topničar; Val. Trevisan, 27. domobr. polk; Fr. Škarabot, črnovojnik; Jurij Naležnik; A. Janšič, kolesar; Al. Nosan por.; Ant. Ferfolja, črnovoj., 3/6 komp.; Rudolf Vižintin, črnovojnik 3/3 komp.; Edm. Fabris črnovojnik; Jos. Komavli 97. pešp.; nadp. Pavel Tomasini pešp. 98; Fr. Kradki, pešp. 98; Mih. Kraševic, 8. top. polk; Jos. Slamnič, črnovoj.; Ant. Krušič, črnovoj.; Iv. Kokalj, domobr. 27; Jos. Visintin, pešp. 97.; Fr. Schweiger, pešp. 97.; Ant. Velušček, domobr. 27.; Rudolf Močnik, 47. pešp.; Al. Maraž, 27. domobr. polk; Peter Štamfelj, pešp. 97.; Vald. Prešeren, domobr. 27.; Fr. Frandolič, domobr. 4.; Egidij Furlan, 20. lov. bat.; Fr. Belin, 97. pešp.; Ant. Pavlin, domobr. 27.; Jos. Kamenšček, črnovojnik; Iv. Jovanovič, pešp. 29.; Avg. Cejan, pešp. 97.; Dominik Zorzenon, pešp. 97.; Jos. Höfler, kolesar; Stanislav Skok, kolesar; Dom. Blessich, črnovojnik; Jos. Cetič, črnovojnik; A. Kosar, domobr. 27.; Dominik Šturm, črnovojnik; Ant. Rusgan, pešp. 97.; Dom. Temšič, domobr. 27.; Ferd. Žbogar, kolesar; Milan Martelanc, domobr. 27.; Peter Pavlič, 27. domobr.; Ign. Ladič, 27. domobr.; Iv. Mahnič, top. 8.; Iv. Štrukelj, top. 8.; Fr. Jankole, kolesar; Fr. Marušič, tren; Karl Florenin, lov. bat. 7.; Iv. Bačar, pešp.; Bruno Faninger, domobr. 27.; Ant. Kavčič, domobr. 27.; Fr. Mavrič, domobr. 27.; Henrik Medvešek, 27. domobr.; Herm. Buzzin, 27. domobr.; Avg. Aisa,

20. lov. bat.; Iv. Škert, pešp.; Maks Krempf, črnovojnik; Ciril Gorjup, 8. top.; Al. Marinič 97. pešp.; Avg. Marc, kolesar; Ant. Birsar, črnovojnik; Jož. Vižintin, domobr. 27.; Jož. Perko, črnovoj.; Büdiger Ballaben, črnovoj.; Evgen Feresin, orož.

Nesreča ali samoumor? Iz Mačkolj pri Trstu nam poročajo: Dne 29. okt. je utonil pri nas neki mož. Odšel je od doma kmalu popoldne v gostilno. Tam je spil za 12 v. žganja in v dežju odšel. Neki osebi je rekel, da se gre utopit. Dotičnik pa je mislil, da se mož šali in mu je odgovoril, da je voda sedaj še preveč mrzla, naj rajši počaka. Mož je šel potem v grunt čez reko, ki je zelo narasla. Tam je most 4 do 5 m visok, a brez ograje. Najbrže je tam padel v vodo. Voda je bila tedaj tako visoka, da jo je most komaj požiral. Ko ga ni bilo domov, so ga šli iskat, a ga niso našli. Dne 8. t. m. je žena njegova našla njegovo suknjo na nekem grmu nekoliko pod mostom. Ne ve se, ali je mož sam skočil v vodo, ali se je ponesrečil. Morda se mu je zmešalo, ker je včasih rad pil. Zapušča vdovo in 6 otrok, katerih najmlajši je star 7 let. — Ta most je potreben ograje. Kako lahko se tu pripeti še več nesreč in čudno je, da se doslej še ni nič zgodilo. Tu vodijo živino s paše. Lahko se ponesreči žival ali pa živina sune kakega človeka v vodo, ki je zelo deroča, odkar je struga vravnana.

Izšla je »Vojska v podobah«, to je prva vrsta ali skupina vojnih razglednic v ziredno lepi izpeljavi. Prvih 16 razglednic nudi v resnici veliko več, kakor smo pričakovali. Krasne slike na finem papirju, predstavljajoče prizore, ki so v najtesnejši zvezi s sedanjo grozopolno vojsko, in vendar tako ljubke, domače se bodo namah prikupile vsakomur. Sodeč po tej prvi skupini, smemo od naslednjih izdaj pričakovati še mnogo lepega, ker se bo založništvo vsestransko potrudilo, da bodo imeli pospeševalci dobredelne svrhe tudi lepo nagrado za svojo požrtvovalnost. V prvi skupini se nahajajo med drugimi ti-le ganljivi prizori: Sv. Peter sprejema padle vojake, svojo vojaka, Marija tolaži ranjence, Marija na bojnem polju, slovo vojaka, molitev pred vaškim znamenjem za srečno vrnitev svojcev, mož piše ženi, samaritanke v službi »Rdečega križa«, skupina ranjencev pri zabavi, naši vrli vojaki v boju na severnem in južnem bojišču itd. — Cena serije s poštnino vred je le ena krona. Eventuelni prebitek je namenjen osrednji deželni pomožni akciji. Znesek se pošlje lahko tudi v 10 vinarških znamkah. Trgovci imajo primeren popust. — Naročila sprejema tudi **knjigarna tisk. društva v Gorici.**

Pet sinov v vojski. Iz Skrilj na Vipavskem poročajo, da je vdova Ana Rustja poslala v vojsko pet sinov: Ivan Rustja je korporal pri topničarskem polku št. 8, star 37 let, Anton Rustja služi pri trdnjanskem polku št. 4 in je star 32 let, Jožef Rustja služi pri pešpolku št. 97 in je star 30 let, Alojzij Rustja služi pri topničarskem polku št. 8 in je star 26 let, Franc

Rustja služi pri pešpolku št. 97 in je star 24 let. Želeli bi bilo, da se nam javijo vsi slovenski starši, ki imajo štiri ali pet sinov v vojski.

Znižanja voznja sorodnikom, ki gre do obiskat ranjence. Državna železnica in v njeni upravi stoječe lokalne železnice; dalje južna železnica, potem proge Aussig - Toplice, Buštjegradska, Dunaj, Aspang, Kašav - Oderberg ter nižjeavstrijske deželne železnice dovoljujejo za take vožnje za III., oziroma II. razred (za častniške sorodnike) 50% popusta, toda le pri daljavah nad 50 km. Za svoje veljajo starši, otroci, žena, brati in sestre ranjenca, oziroma obolelega vojaka. Za take vožnje je treba izkaznice, katero se dobi pri c. in kr. okrajnih glavarstvih. Izkaznice so koleka proste. Enak popust pri vožnji dobe svojci, če se peljejo k pogrebu za ranami ali boleznijo umrlega vojaka.

Poštni paketi v Galicijo. Poštna uprava odslej dalje do preklica zopet ne sprejema v Galicijo poštnik paketov.

Kaj in kako se dela za vojake? Vojno oskrbovalni urad na Dunaju je izdal okrožnico, v kateri povdarja sledeče: Cutje za noge naj bodo 42 × 45 cm. ne obrobjene iz mehkega, toplega blaga, če mogoče iz volne. — Sp. jopice naj imajo mesto gumbov trakove. Ovitki za trebuh naj bodo spredaj najmanj 30 cm. široki, dolgi 1 m. Sp. hlače in srajce naj bodo le iz mehkega, toplega blaga. Tenko blago naj se pošilja v bolnice. Dalje so navodila za pletenje snežnih čepic, rokavic, kolenic, zapestnic, dokolenic. Ta navodila se dobe pri nabiralnici darov voj. oskrb. urada v Gorici za slov. del, Gosp. ulica 6.

Kako framazonska loža sovraži vero. V Lurdu se kakor povsod drugod v Franciji nahajajo ranjenci. Ob nedeljah so jih dozdej pustili, da so se smeli udeleževati procesije s sv. Rešnjim Telesom. Tisti, ki so mogli hoditi, so šli za procesijo peš, druge so vozili z vozički. Bilo je ginljivo; a to ni dopadalo sovražnikom vere. Izposlovali so povelje, da morajo ob nedeljah cija!

Čevljarke surovine so se podražile za 40%.

Listnica uredništva: Brezimmemu dopisniku in zabavljaču iz Tomaja naznanjamo, da se mora res sramovati samega sebe, ko se ne upa podpisati. Čemu so vam čč. šolske sestre tako v želodcu? Menimo, da jim je za njih požrtvovalno delo lahko hvaležno ne le pošteno ljudstvo v tomajskem županstvu — kamor menda spada tudi dopisnik — ker uče ondoto žensko mladino, ampak tudi vsi stariši, ki jim čč. sestre vzgajajo dekleta v poštene, kršč. dobre gospodinje. Sicer pa dopisnikov ton pisanja docela odkriva, kdo je dopisnik. Čisto jasno nam je, da je takega surovega tona zmožen le znani oboževatelj »Dana«. Sicer pa pošljemo rokopis v Tomaj, da se jasno dožene, kdo ima tako malo korajže, da izza ploča meče kamenje na šolske sestre. Moža je pa res malo v takem človeku.

Iz pisem naših junakov.

Zmagoviti boji s Srbi.

(Sneg. — Gozdovi. — Obešeni srbski vohuni. — Boj na 20 korakov. — Kako Srbi streljajo? — Srbi vjetniki stari 55—60 let. Težave pri prenosu ranjencev. — Trenške kolone.)

Naš rojak Janko Volčič, iz Černič št. 57., ki se je udeležil junaških bojev v Srbiji in bil ondi 22. oktobra ranjen, nam je poslal iz bolnišnice v Čakovcu naslednje zanimivo pismo:

Čakovec, 8. novembra 1914.

Ko smo prišli na bosansko postajo Olovo-nekoliko naprej od Zavidoviča —, so bili vsi hribi pobeljeni s snegom. Mrzla sapa je pihala preko vode Krvavice in gozdov. Gozdovi so taki, kakoršnih še nisem videl. Zraščeni so tako, da gotovo še ni posegla vanje človeška roka. — Že na postaji Olovo so Srbi porušili železnico. To so tiste srbske čete, ki so pri Višegradu vdrle v naše ozemlje. Eno postajo dalje od Olovega pa je viselo 5 Srbov na jelkini veji kot 5 kapnikov. Obsojeni so bili radi vohunstva na vešala.

Ko pridemo na postajo Han Pjesak, smo stopili raz voz. V velikem gozdu smo imeli taborišče. Mraz je bilo seveda po noči. Kurili pa smo tako, da je nebo žarelo. A ni trajalo dolgo, ko smo morali zapustiti svoje taborišče in oditi dalje v bojnih vrstah (Švarmlinija). Tam čez Rogatico smo imeli le male boje. Srbi so se nam vedno umikali. Prignali smo jih do malega sela Mislovo. Tam so se pričeli hudi boji. Noč in dan je trajala borba. Čelo noč so se po temnih gozdih razlegali klici »hura« naših borilcev in stokanje ranjencev. Bilo je v noči 20. oktobra, ko smo vjeli mnogo Srbov in zajeli veliko municije Drugi dan 21. okt. smo stali že na Romanji Planini. Boji so bili vedno hujši, ker Srbom so sedaj v Bosni bile zadnje ure. V noči 21. na 22. oktobra se je razvil boj, kakoršnega še nisem videl in ne slišal. Na 20 korakov smo streljali na Srbe in oni na nas. Več ko 20 korakov daleč pa se ni videlo vsled gostega drevja. Šrapneli nam niso napravili dosti škode, ker pod velikim gozdom ne morejo tako učinkovati.

A dne 22. oktobra okoli poldne je bilo konec mojega boja. Ranjen sem bil v nogo. Skrijem se za veliko jelko in si tam obvežem rano. Kri pa mi je kmalu udarila skozi. Šel sem na obvezovališče, ki je bilo kakih 6 km za bojno črto. Naš Gorican dr. Pikel mi je obvezal rano. Odtod sem šel na brigadno vojno bolnišnico, kjer sem prebil eno noč. To noč od 22. na 23. oktobra smo slišali strašno streljanje topov in pušk. Ko se je pričelo svitati, so stale naše čete že na 1020 m visokem hribu. In tam, kjer je 3 dni stal srbski brzostrelni top, so 23. okt. stali naši topovi in v neredu neusmiljeno gnali Srbe proti Višegradu. Dne 24. okt. došli ranjenci izpod Višegrada so pripovedovali, da so

vjeli 17 srbskih oficirjev, 670 mož, nad 1000 glav živine in 3 kolone municije in provijanta. Mnogo Srbov je poskakalo v Drino.

Srbi streljajo zelo visoko. Vedno zadevajo bolj rezervo kot pa »švarmlinijo«. Imajo zelo dobro izdelane strelne jarke, to so jarki, pokriti z lesom, vejevjem in zemljo, da varujejo vojake pred šrapneli. Tudi na drevo se spravijo in od zgoraj streljajo. Strojno puško tudi neso na drevo in od tam streljajo na vse mogoče načine.

Dobro znamenje, da se Srbi ne bodo mogli več dolgo bojevati, je to: Vjetniki, ki smo jih vjeli so po večini stari že 55 do 60 let. Med njimi so bili tudi Črnogorci. Ti so slabo oblečeni, večinoma v svoji obleki. Ko so nas videli, da nas je veliko, so starčki vsikali: »Sada očete ovamo sve popucati.«

Sanitetna služba je tu zelo težavna, ker ni potov; le ozke steze, a na njih blata do 20 cm na debelo. Po štirje in štirje vojaki so morali težko ranjene nositi po 4—5 m daleč.

Sedaj pa še nekaj o naših trenskih kolonah. Od Vlašenice, kjer je bila prva moja bolniška postaja, smo se vozili na vozovih »Rdečega križa« v Han Milice. Pot je dolga 35 klm

Iz Zvornika v Tuzlo je pot dolga 54 km. Na vozu vidiš bosopetega Bosanca, v drugem v kožuhu zavitega Mažara, v tretjem nad 70 let starega Turčina. Vse, kar je živega, se giblje.

L I V Tuzlo smo dospeli ravno na Vseh Svetih zvečer! Tuzla je precej lepo kupčijsko mesto. Drugi dan smo sedli na železnico in se peljali do Usora, odkoder smo se zopet 24 ur vozili do Čakovca (Čakatur), kjer sem sedaj v gradu Zrinskega Frankopana, ki je prirejen za bolnišnico. Tu se nam godi dobro. Drugič še kaj!

Iz gališkega blata.

Topničar (Vormeister) Alojzij Berginc iz Srpenice je pisal svojem starišem več pisem, iz katerih posnemamo, kako naši fantje v Galiciji žive, trpe in se bore.

18. oktobra: Dragi stariši! Najprvo Vas pristrčno pozdravljam. Pisal sem Vam že večkrat in Vas prosil, da mi pošljite tople spodnje hlače in visoke nogavice Bliža se hud mraz. Prebiti moramo vse noči zunaj na ravnem polju... Pro-

sim Vas tudi cigaretnege tobaka; tu ga močno pogrešam. Dobimo ga sicer tudi tu, a le vsake 3 tedne 1 paket po 4. Od Vas pričakujem pisma že od 19. septembra

O ruskih vchunih.

Leopold Bandelj, četovodja 97. pešpolka, bivši načelnik Orla v Vel. Žabljah, ki se sedaj ranjen nahaja v graški bolnišnici, nam piše:

Mogoče Vas bo zanimalo, če Vam poročam kaj o delovanju ruskih vohunov. Pišem Vam, kar sem sam doživel. Radi teh ljudi je morala naša vojska dosti trpeti. S telefonom, z lučjo, z ognjem in vsakojakimi znamenji so naznanjali sovražniku, kako močni in kje so naši oddelki. Prvi, ki je streljal na naš polk, je bil neki krčmar, Rusin. Ko je bila pozneje v neki vasi nastanjena naša stotnija, je zmanjkalo nekemu možu 45 K. Sum je letel na gospodarja hiše. Preiskali smo hišo in njega. Denar smo dobili pri njem; v hlevu pa smo našli skrito precej veliko sliko ruskega carja in carjeve družine. — Tam, kjer sem bil nastanjen jaz, nam je bila po noči razdrta lestva, po kateri smo hodili spat v podstrežje. Namen je bil ta: Če bi bil po noči alarm, bi bili popadali drug za drugim dol in se pobili. Ko smo lestvo zopet popravili in jo postavili na prejšnje mesto, so nam nasekali kline. Hoteli so na vsak način, da se ponesrečimo. Seveda je potem tudi nam potrpežljivost minila in smo obračunali z njimi, kakor se spodobi. — Pridemo v drugi kraj. Tam zalotimo tri ljudi, kako so po noči Rusom z lučjo dajali signale. Seveda so dobili za svojo skrbno čuječnost od nas vsaki po 4 kro-

gle, da si so se tega na vso moč branili, — In takih dogodkov je bilo vse polno.

Kako se je godilo našim fantom pod Antwerpnom.

(Pismo slovenskega vojaka Alberta Berginca izpred Antwerpna svojim starišem v Šempolaj.)

Ljubi stariši! Prejel sem Vašo drago zalepko, ki je rabila cel mesec in 15 dni, predno je prišla meni v roke. — Potem ni nič čudno, če tudi Vi ne dobite mojih pisem, ko Vam pišem, če čas dopušča, vsaki dan in kakšen dan tudi po dvakrat.

Denarja ni na obilo; ali stradal do sedaj še nisem. — V Belgiji so prihranili še nekaj za nas. Kur, prašičev, krav, rac in golobov je dovolj, imamo tudi prav fino francosko vino. — Res, da so nas sovražniki pozdravljali tudi z granatami in šrapneli, toda mi se nismo dali motiti pri naših gostijah. — Na Boga se tudi spominjam, kakor me lepo opominjate. — Ne bojte se, svoje stare navade ne opustim. — Vem, da je Bog gospodar nas vseh.

Z vojsko gre imenitno. — Do sedaj smo bili še vedno zmagovalci, kar upam tudi v prihodnje. — Sedaj smo bili dva meseca na Belgijskem in v enem kraju na Francoskem. — Napravili smo tri okupacije, ki so vse dobro izpadle. Trdnjave smo rušili, kakor da bi bile iz peska: Maubeuge (Mobež), Namur, Antwerpen. — Belgijci in Francozi so kar strmeli, ko so videli padati ogromne granate. — Upamo, da poide tudi v prihodnje imenitno, ker korajže ne manjka. — Kam pojdemo sedaj, ne vem. — Z Belgijo smo končali; mislim, da pojdemo na severno Francosko, toda gotovo ni. — Rad bi si še Pariz ogledal, ali ne vem, če pojdemo tja.

Nikar se za me ne bojte! Mi smo vedno oddaljeni od nasprotniki, ker streljamo vedno na 10—12 kilometrov. — Res, da imajo tudi oni kanone in da streljajo tudi oni daleč, ali oni preradi zbežijo pred nami, posebno Angleži.

Sedaj smo se bili s tremi nasprotniki, in vseeno smo jim bili kos, ker streljajo jako slabo in imajo tudi slabo municijo.

Lahko rečemo, da se Avstrija in Nemčija bije s celo Evropo, pa smo še vedno na površju.

Za sedaj dovolj. — Prosim, da mi v kratkem kaj pišite, ker do sedaj nisem še ničesar dobil.

Z bojnega polja.

»Zvest do smrti...« Te dni je došla v Gorico novica, da je na severnem bojišču junaške smrti preminol mladi 22-letni poročnik Ivan Radošević pl. Sokolovac. Oče njegov je polkovnik v pokoju ter je znana častita oseba v Gorici. Lani je praznoval 60letn. kar je dosegel častniško čast v Terezijanski vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu. Vdeležil se je v najodličnejši meri vseh bojev leta 1859 v Italiji in l. 1866 proti Nemcem, bil l. 1878 tudi na bojišču v Bosni in l. 1882 v Hercegovini. Njegova rodbina izhaja iz slavne nekdanje vojaške granice ter je

doma iz Sokolovca v Banatu nedaleč od Donave na južnem Ogerskem. Mnogi člani njegove rodbine so se bojevali tudi l. 1813 pri Lipskem proti Napoleonu in našli smrt za domovino. 80 Radoševićev je šlo tedaj v vojsko, le 7 jih je zopet prišlo domov.

Mladi poročnik je bil edini sin svojega starega očeta, ki je z njim domovini daroval vse, kar mu je bilo najdražje. Svojo vojaško izobrazbo je dobil v Terezijanski vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu, kjer jo je tudi oče njegov bil dobil. Bil je vedno odličen akademik ter že kot tak zadobil zelo častno nalogo, da je vodil tamošnji strojnopuškini oddelek, s katerim je s polnim uspehom nastopil tudi pri vojaških vajah v taborišču pri Brucku. Dne 1. avgusta je bil radi sedanjih razmer s 128 drugimi tovariši povišan v poročnika ter — ne da bi mogel priti še v Gorico in se posloviti od očeta — takoj odšel na svoje mesto pri poljsko-lovskem bataljonu št. 7.

V bojih proti Rusom je pokazal vso vojaško naravo nekdanjih graničarjev. Priljubljen radi svoje živahnosti povsod; pogumen do skrajnosti. Radi svoje izvanredne hrabrosti je že početkom oktobra dobil visoko vojaško odlikovanje: vojaški zaslužni križec z bojno dekoracijo. Že enkrat preje ga je sovražna krogla zadela v prsa, pa je zdrknila ob zapisniku, ki ga je v suknji imel, na stran; drugikrat je prifrčala krogla na prav isto mesto, s katerega se je hip poprej odmeknil; tretjikrat pa mu je prsa predrila in ga zadela v srce. Padel je kot junak pred svojo četo dne 21. oktobra. — Tovariš mu je izkopal grob v blagoslovljeni zemlji na nekem pokopališču in ondi je bil med molitvijo ginjenih vojakov pokopan. Na grob pa so vsadili lesen križ kot zadnji sveti pozdrav s tega sveta...

»Zvest do smrti« — to je geslo Terezijanski vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu. »Zvest do smrti« — je geslo tudi vsem mladim častnikom, ki jo zapusté. 129 jih je l. avgusta zapustilo. Trinajst jih je že padlo od njih. — Junaški Radošević je bil štirinajsti v službi domovine — »Zvest do smrti«. Časten in trajen mu spomin!

Slovenski »Janez« v ruskem vjetništvu. Listi objavljajo sledeč odstavek iz pisma, ki ga je pisal vjet vojak svoji materi... Rusko se bom pa kmalu naučil. Ni nič težko. Regimentu se pravi po ruski polk, bataljon se pravi po ruski bataljon, kosarni se pravi kazarma, pismu se pravi pismo, piški se pravi kurica, gosi se pravi gus, mesu se pravi mjaso, fižolu se pravi bob. Prav nič težkega ni. Vas se po ruski imenuje drevnja, ker je povsod toliko drevja. Samo to mi še ne gre vkup, zakaj dajejo Rusi včasih kakih stvari napačna imena. Kanonu pravijo puška in kapi pravijo šlapa. Najbolj neumno pa se mi zdi, da pravijo kaprolu »jefrajtar«. Če je kdo kaprol, vendar ni več frajtar! Ampak razumemo se čisto dobro in hudega nam ni nič.

Darovi.

Za naše vojake.

Nabiralnica darov voj. skrb. urada za slov. del v Gorici (Ženski odsek S. K. S. Z.). Gosp. ulica 6 je prišla za naše vojake še naslednje darove:

V denarju:

Marijina družba, Cerklje K 44; Župn. urad Šebrelje K 20; Učiteljski zbor moškega učiteljskega 1% plače za oktober K 35; Jos. Vodopivec Gora K 1; Gosp. Šček Gorica K 7; g. Jož. Munih trg v Sv. Luciji K 5; ga. Mar. Figel, Pevma K 2; Kar Figel, Pevma K 1; družbeniki sv. Mohorja v Pevni K 7; prof. Sokol, Gorica 1% pl za okt. K 3.89 v; Dekleta župnije Bregin K 43.10 v; prof. na učiteljsku 1% plače za november K 40.74 v; gdč. Gweiz, Gorica K 10; gospod Pečenko, Gorica K 10; Preč. g. Filip Abram, vikar Pliskovica K 5; g. Ant. Rebula, Pliskovica K 5; g. Ivar Vrabc, Priskovica K 1.

V blagu:

Renče: 3 pare gamašen, 11 parov golenic, 11 parov rokavic, 13 parov nogavic, 14 čepic. Vse izdelale gdč. Felicita Vižintin, c. kr. poštarica, Delak Pavla, učiteljica, Godnič Marija, učiteljica roč. del.

V Černičah po gdč. Kōnig, učiteljici spletla dekleta: 27 parov nogavic, 2 para zapestnic, 1 čepico, šolski otroci 1 zavoj cufanja, 1 rjuho.

Rubije: 1 škatlo cufanja.

Grahovo, županstvo: 12 parov nogavic, 18 parov golenic, 20 čepic, 8 parov nogovic, 22 parov zapestnic.

Vogrsko po gdč. Hedvigi Strel: izdelal l. razred 7 parov ovitkov za noge, 4 robce, 8 parov zapestnic, 11 parov nogavic.

Popravek Opatjeselo namesto 20 parov je 26 parov zapestnic (tiskovna pomota.)

Šebrelje županstvo: 32 rjuh, 1 prt, 2 p. sp. hlač, 5 parov nogavic, par kg volne pol vreče suhega sadja.

Plave šolsko vodstvo: 14 parov vol. nogovic, 3 pare zapestnic.

Žigon Marija, Lokavec pri Ajdovščini 1 vrečico volne.

Ozeljan po gdč. učiteljici Podbršček: 6 čepic, 5 parov gamaš, 1 par nogavic, 6 parov zapestnic.

Uršulinski samostan Gorica. Iz lastne volne izdelale 12 parov rokavic, 17 parov zapestnic, 2 para nogavic. Iz posl. volne 24 parov golenic, 61 čepic, 15 p. pol rokavic, 70 trebušnih obvez, 2 paketa cufanja.

Ga. Fonova tu 12 parov nogavic, 2 parov zapestnic.

Šteferjan, Marijina družba: 9 parov nogavic, 6 čepic.

Branica, Marijina družba nabrala: 12 kosov mila, pisemski papir in svinčniki, 12 žep. robcev, 1 zavitek suhih češpelj, 8 rjuh, 1 zavitek orekov, 1 kg sušja, platnene cunjé, 1 košarica jabolk, za ostali denar se je kupila volna.

Čepovan. Dekleta nabrale 30 parov nogavic, 22 p. zapestnic.

Lokavec pri Ajdovščini se je nabralo 102.12 za ta denar se je spletlo sledeče: št. šol. učenkami, gospem in dekletih: parov nogavic, 3 pare dokolenic, 24 zženih čepic, 31 parov zapestnic, 28 okov za noge. Kupilo se je še 4 ducate njih robcev ter za 24 K cigaret (t. j. 4 čje in 2 manjše škatlice).

Anton Matelič **Ravne** 91. 9 kož m. zajcev, 1 kožo divjega zajca.

V Desklah pod vodstvom gđc. učiteljice Štefi Komavli nabrale in napravileanke: 13 parov nogavic, 13 parov zapestnic, 25 parov ovitkov za noge.

St. Peter. Pod vodstvom gđc. učiteljice Bavec izdelale učenke III. r. lje 16 parov zim. sp. hlač, 19 parov zapestnic, 11 parov nogavic, 9 parov dokolenic.

Dornberg. Nabrale Danica Krševan, Šinigoj darovali so pa sledeči: Zofija Šinigoj 214, Rojic Ogla, Baša Ter. 254, Šinigoj 253, Mar. Križman 238, Mar. tič 207, Berce Fr. 242, Neža Juvančič 3. 12 p. nogavic, 7 rjuh, 2 srajce, več itnenih krp.

Leštan pismonoša 2 zajčji koži.

Vrtojba. Gđc. Sedej, učiteljica 1 ma-5 p. nogavic, 7 pletenih ovit. za trebuh parov zapestnic.

Lokev, šol. vodstvo: 20 parov zapestnic, 20 parov golenic, 4 pare obvez za ge, 2 čepice.

Veliki dol Komen po g. županu-poneu Grgiču 60 parov nogavic.

Drežnica po gđc. Ivančič Mar. I. zaboj. p. nogavic, 37 parov zapestnic, 14 parov golenic, 14 parov ovitkov za noge. II. boj 250 parov nogavic, 26 parov zapestnic. Po želji se je odposlalo na pri-orno mesto in kot so želele.

Gđc. Gerželj, učiteljica v Sv. Luciji 100 parov, 1 rjuho in par krp.

Doslej smo prejeli že lepo število darov iz vseh krajev dežele, kakor je razvidno iz teh podatkov. Lepo prosimo ponovnega dela, ker sila je res nujna. Vojaški, ki pišejo domov, tožijo, da je mraz. Pošiljati pa jim ni mogoče, ker je sedaj poštni promet zopet zaprt. In ravno te dni nam je visok častnik rekel, da je od delovanja in požrtvovalnosti naših nabiralnic odvisno, da vsak vojak dobi, kar rabi za zimo. Blaga je vkljub velikanski požrtvovalnosti le še premalo. Trkamo na dobra sreca, posebno sedaj, ko se bliža Božič. Posebno na cesarjev jubilej naj se zbira iznova. Hvala pristrčna za dosedanjo požrtvovalnost. Bog povrni tisočkrat! Vsi darovi za vojake naj se pošiljajo le na ta naslov: **Nabiralnica darov vojno oskrbovalnega urada v Gorici (za slovenski del, Gosp. ul. 6. II.**

K zbirki darov čepovanske Marijine Družbe pristavljamo, da so vrta dekleta nabirala tudi v Lokovcu. Lokovčani so v obilni meri darovali, posebno volne in

precej v denarju. Hvala iskrena tudi blagosrčnim Lokovčanom!

Darovi za »Rdeči križ«. Slovenskem odseku je došlo na novo: Gospici Alojzija Batištuta in Katarina Jakin ste nabrali na Humu, Djednem, Osredku in na Njivicah (župnija Kojško, 39 K 20 vin.; Marijana vdova Peršolja, Vrhovlje 5 K; Karol Breščak Nemčija 2 K; Josip Hrovatin nadučitelj 5 K.

Če hočete

svoje izdatke skozi nekaj mesecev skrčiti za par kron,

dobite

od nas pojasnilo glede nakupa turške srečke. V najneugodnejšem slučaju se Vam večji del prihranka povrne, v srečnem slučaju pa zamorete že dne

1. decembra zadeti

400.000 frankov!

Srečkovno zastopstvo 16, Ljubljana.

Uljudno se naznanja sl. občinstvu v mestu in na deželi, - posebno Bricem, da se je otvorila

NOVA TRGOVINA JESTVIN

==== v Gorici via Ponte Nuovo ====

poleg vrta gosp. grofa Coroninija na (Cingrafu). Postrezalo se bode vse svoje odjemalce kar najvestneje.

Uljudno se priporoča lastnik

FRANC TERPIN.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, p. družnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavnica K 8,000.000
Rezervni zakladi „ 1,000.000

Vloge na knjižice po $4\frac{1}{2}\%$ v tekočem računu po dogovoru.

kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

ovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi vrednostni ne papirje.

Srečkena obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna piuma.

Za jesen in zimo

iporočava svojo velikansko zalogo novosti. Cene vsled kritičnih časov zelo ugodne.

Modne knjige priloživa k naročilom zastonj.

Pregrad & Černetič.